కార్మికవర్గ సమస్యలు-ఉద్యమాలు

5 దశాబ్దాలనాటి చారిత్రాత్మక అఖిలభారత రైల్వే సమ్మె (1974)-కొన్ని గుణపాఠాలు

కొమరయ్య

1974 నాటి అఖిల భారత రైల్వే సమ్మె – భారత రైల్వేల చరిత్రలో దీర్ఘకాలం కొనసాగిన, ప్రభావం నెరిపిన భారీ సమ్మెలలో ఒకటిగా వుంది. 1974 మే 8 నుండి రైల్వే కార్మికులు గతంలో ఎన్నడూ లేని విధంగా 20 రోజులపాటు వీరోచిత పోరాటం చేశారు. భారత కార్మికోద్యమ చరిత్రలో అత్యంత కీలకమైన ఘటనలలో ఇది ఒకటి.

1974ల నాటి భారత రైల్వే కార్మికుల సమ్మె – సామాన్యమైన రైల్వే కార్మికులు, వారి కుటుంబాలు, సాగించిన వీరోచిత, సమరశీల పోరాట చిత్రాలను గుర్తుచేస్తోంది. భారత రాజ్యాధికార దర్పానికి వ్యతిరేకంగా నిలబడిన కార్మికులకు మద్దతుగా నిలిచినవారి తలపులను 50 సం॥ల తర్వాత కూడా ఈనాటికీ రేకెత్తిస్తోంది. భారతదేశంపై ఆ సమ్మె దీర్ఘకాలిక ప్రభావం చూపింది.

ఆ సమ్మె నుండి భారత కార్మికోద్యమం అనేక ముఖ్యమైన గుణపాఠాలను తీసుకొని ఈనాటి ఉదాసీన స్థితి నుండి బయటపడాల్సి వుంది. ఆ సమ్మె – దాని అనుభవాలు, గుణపాఠాల వెలుగులో భారత కార్మికవర్గ చరిత్రను లోతుగా అధ్యయనం చేసి, సరైన గుణపాఠాలను తీయాలని డిమాండ్ చేస్తోంది. కొన్ని కేంద్రస్థాయి కార్మిక యూనియన్లు, వాటి మాతృ సంస్థలైన రాజకీయ పార్టీల నాయకత్వం ఈ సమ్మె గురించి నిర్ణీతమైన సాధారణ, సంక్షిప్త సమీక్షలు చేశాయనటంలో సందేహం లేదు; అయితే, ఆ సమ్మె కాలంలో వారు చేపట్టిన విధానాలకు, ఎత్తుగడలకు మద్దతుగానూ, వాటి సమర్థన కోసమే ఈ సమీక్షలు ఉద్దేశించబడటం విచారకరం. అదే సమయంలో ప్రత్యర్థి కార్మిక యూనియన్ల నాయకత్వాలు, ఆయా కేంద్ర ట్రేడ్ యూనియన్లకు అనుబంధంగా వున్న రాజకీయ పార్టీలు చేపట్టిన విధానాలను విమర్శించటానికే ఈ సమీక్షలు పరిమితమయ్యాయి.

ఏమైనా, 50 సం॥లు గడిచిపోయినప్పటికీ, ఈనాటికీ 1974 నాటి రైల్వే సమ్మె దాని అనుభవాలు ప్రాసంగికత కలిగి వుండి భారత కార్మికోద్యమంపై ప్రభావాన్ని కలిగివున్నాయి. ప్రత్యేకించి, భారత కార్మికోద్యమం అత్యంత సంక్లిష్ట స్థితికి చేరుకుంటూ ప్రభావరహిత స్థితిలోకి జారుకుంటున్న దశలో సమ్మె అందించిన అనుభవాలు విలువైనవిగా వున్నాయి.

సరైన, తగిన నిర్ధారణలకు రావటానికి లోతైన అధ్యయనాన్ని చేపట్టాలి. 1974 నాటి అఖిల భారత రైల్వే సమ్మె అనుభవాలు, భారతదేశంలో 1947 అధికార మార్పిడి తర్వాత కాలంలోని కార్మికోద్యమాన్ని క్షుణ్ణంగా పరిశీలించే అవకాశాన్ని కల్పిస్తున్నాయి. అయితే, ఆ అధ్యయనం – కార్మికవర్గ రాజకీయాలైన శాస్త్రీయ సోషలిజం, మార్క్సిజం–లెనినిజమనే సిద్ధాంత బోధనల అవగాహనపై ఆధారపడి సాగాలి. రైల్వే కార్మికులు మొత్తంగా తమ వర్గం యొక్క వర్గ ప్రయోజనాల యొక్క చైతన్యయుతమైన ప్రతినిధులుగా వ్యవహరించారు. అంతే తప్ప, కొన్ని నిర్దిష్ట కుల, లింగ ప్రాతిపదికన వారి ప్రతినిధులుగా వర్గ చైతన్యం, వర్గ పోరాటతత్వమే, వారిని శక్తివంతమైన రాజ్యయంత్రాంగానికి వ్యతిరేకంగా వీరోచిత పోరాటం సాగించేట్లు చేసింది.

1974 రైల్వే సమ్మెకు దారితీసిన పరిస్థితుల నేపథ్యాన్ని సరిగ్గా అర్థం చేసుకోవాలి. 1947 "అధికార మార్పిడి"తో బ్రిటిష్ వలసవాద పాలకులు భారతదేశానికి 'స్వాతంత్ర్యం' ప్రసాదించిన నాటికి, 1920లో ఏర్పడిన కేంద్ర కార్మిక యూనియన్ ఏఐటియుసి ని విడగొట్టి, దానికి పోటీగా మరో కేంద్ర కార్మిక యూనియన్ ఐఎన్‌టియుసిని ఏర్పాటు చేయటం ద్వారా, అప్పటికే పాలక కాంగ్రెస్ పార్టీ కార్మికవర్గం నడుమ ఒక విభజనను సృష్టించింది. ఇది కార్మికవర్గం నడుమనున్న ఐక్యతను బలహీన పరిచింది. దీనికి తోడుగా వివిధ రాజకీయ పార్టీలు కూడా తమ స్వీయ అస్తిత్వాన్ని కాపాడుకునేందుకు కార్మికవర్గ కేంద్రాలను ఏర్పరచి, కార్మికవర్గంలో మరిన్ని విభజనలను కలిగించాయి. ఏఐటియుసి నుండి విడగొట్టుకొని సోషలిస్టులు హెచ్ఎంఎస్‌ను ఏర్పరచు కున్నారు. హెచ్ఎంఎస్‌తో కొంతమంది నాయకులు విభేదించి యుటియుసిని ఏర్పరచుకోగా, ఇది కూడా తిరిగి చీలిపోయి ఎస్‌యుఐసి ఏర్పడింది. 1955లో హిందూ జాతీయవాద రాజకీయాల ప్రతినిధి అయిన జన్‌సంఘ్ పార్టీ, హిందూ మత పునరుజ్జీవ ప్రయోజనాన్ని ఆశించి, కేంద్ర కార్మిక యూనియన్ బిఎంఎస్‌ను ఏర్పరిచింది. ఆ విధంగా ట్రేడ్ యూనియన్ ఉద్యమం, వివిధ కేంద్ర కార్మిక యూనియన్లుగా విడివడి, తమ సమస్యల పరిష్కారానికి అత్యావశ్యక అంశమైన "కార్మికుల ఐక్యత"లో అనేక విభజనలను తీసుకువచ్చింది. కార్మిక యూనియన్లలో ఈ చీలికలు–కార్మికుల, కార్మికవర్గ ప్రయోజనాలను, కార్మికుల ఐక్యతను కూడా పణంగా పెట్టి కార్మిక సంఘాలు ఇతర సంఘాలతో శత్రుత్వ వైఖరికి దారితీశాయి.

నెహ్రూ నాయకత్వాన అధికార మార్పిడి తదనంతరం ప్రభుత్వాధికారం చేపట్టిన కాంగ్రెస్ పార్టీ – ఒకవైపున తనది 'సామ్యవాద' సిద్ధాంతంగా ప్రకటించుకుంటూనే, అభ్యుదయ కరమైన పోజు పెడుతూనే, మరోవైపున, ఆచరణలో బ్రిటిష్

పాలకులు అనుసరించిన కార్మిక వ్యతిరేక విధానాలనే అమలు చేస్తూ వచ్చింది. కార్మికులు, ఉద్యోగులు తమ వేతనాలు, పరిస్థితులకు సంబంధించిన న్యాయబద్ధమైన డిమాండ్లను ముందుకు తెచ్చినప్పుడల్లా, వాటిని అది తీవ్రంగా వ్యతిరేకించటమేగాక, ఆ ఉద్యమాలను నిర్దాక్షిణ్యంగా అణచివేసింది.

1960 సం॥లో కేంద్ర ప్రభుత్వానికి చెందిన అన్ని విభాగాల ఉద్యోగుల సంయుక్త కార్యాచరణ కమిటి (జెఏసి) సంప్రదింపులు జరపవలసిందిగా కోరుతూ తమ డిమాండ్ల పత్రాన్ని అందజేయగా, భారత ప్రభుత్వం ఆ జెఏసితో ఎలాంటి ఒప్పందం చేసుకోవటానికి సిద్ధం కాకుండా, చర్చలు జరపటానికి నిరాకరించింది. కనుక అనివార్యంగా 1960 జులై 11న జెఏసి సమ్మెకు పిలుపునిచ్చింది. భారత రాష్ట్రపతి అత్యవసర సర్వీసుల నిర్వహణా ఆర్డినెన్స్‌ను జారీ చేశాడు. ఉద్యోగులు చేయతలపెట్టిన సమ్మెను చట్ట విరుద్ధమైనదిగా ప్రకటించాడు. నాటి ప్రధాని నెహ్రూ ఈ సమ్మెను 'ప్రజా తిరుగుబాటు'గా పేర్కొని, దీనిని తిప్పికొడతామని ప్రకటించాడు. తదనుగుణంగా పలువురు సమ్మెలోనున్న నాయకులను, కార్యకర్తలను అరెస్టు చేశారు. సమ్మెను అణచివేసేందుకు పోలీసు జోక్యాన్ని పెంచారు. పోలీసులనేగాక హోంగార్డులు, సరిహద్దు భద్రతాదళాలను సైతం రంగంలోకి దించారు. అనేక ప్రాంతాలలో సమ్మె చేస్తున్న వారిపై పోలీసులు లాఠీఛార్జీకి పాల్పడ్డారు. రెండు ప్రాంతాల్లో ఆందోళనకారులపై పోలీసులు కాల్పులు సాగించారు. పశ్చిమ రైల్వే పరిధిలోని దహాద్ వర్క్‌షాప్‌ల వద్ద జరిగిన పోలీసు కాల్పులలో ఇద్దరు మృతి చెందారు. ఈ సమ్మె సందర్భంగా 20 వేల మందికి పైగా ఉద్యోగులను అరెస్టు చేశారు. కనీసం 15 వేల మంది ఉద్యోగులను విధుల నుండి శాశ్వతంగా తొలగించగా, పది వేల మందిని తాత్కాలికంగా తొలగించారు. 15 వందల మందిని శిక్షార్హులుగా నిర్ధారించి జైలు శిక్ష విధించారు. భారత పాలకునిగా, బడా పెట్టుబడిదారీ, బడా భూస్వామ్య పాలకవర్గాల ప్రతినిధిగా నెహ్రూ తన అసలైన వర్గ స్వభావానికి నమూనాగా, జీవన పని పరిస్థితుల మెరుగుదలను కోరుతున్న కార్మికుల, ఉద్యోగుల వ్యతిరేకిగా ప్రదర్శించుకున్నాడు.

కార్మికుల, ఉద్యోగుల న్యాయబద్ధమైన సమ్మె ఆందోళనను ప్రభుత్వానికి, దేశానికి వ్యతిరేకంగా 'ప్రజా తిరుగుబాటు'గా ముద్రవేసి, వారంతా దేశభక్తియుతమైన వారు కాదని, జాతికి, ప్రజలకు వ్యతిరేకులుగా చిత్రించిన కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వ జిత్తులమారి స్వభావం ప్రత్యేకించి పేర్కొనాల్సిన అంశంగా వుంది. అత్యవసర సర్వీసుల నిర్వహణా ఆర్డినెన్స్ చట్టబద్ధమైన శాశ్వత శాసనంగా రూపు దాల్చింది. ఆందోళన సాగిస్తున్న కార్మికులపై పోలీసులను, భద్రతా బలగాలను ప్రయోగించటమనేది, సాధారణ ఆచరణగా మారిపోయింది. ఈ ఆందోళనలలో పాల్గొన్న కార్మికులపై కక్ష సాధించటమనేది, వివిధ రూపాలలో సాధారణ ఆచరణగా మారింది. కార్మికులను, ఉద్యోగులను కక్ష సాధించటంలో భాగంగా 'సర్వీస్ బ్రేక్' అనే రూపం కూడా సాధారణ ఆచరణగా కక్ష సాధింపుకు చట్టబద్ధ రూపంగా మారింది.

కార్మికులు, ఉద్యోగులు ప్రభుత్వ దృక్పధానికి సంబంధించిన ఈ నమూనాను చవిచూసిన తర్వాత కూడా కార్మికుల ఉద్యోగుల కేంద్ర సంఘాల, సమాఖ్యల నాయకత్వాలు – ప్రభుత్వ, పాలకుల కార్మిక వ్యతిరేక స్థితిని అధిగమించేందుకు ఏవిధమైన ఉపాయాన్నీ లేదా వ్యూహాన్నీ కూడా రూపొందించుకోలేదు. ఉమ్మడి భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ మార్గదర్శకత్వంలోని ఏఐటియుసి నాయకత్వం, కార్మికుల, కార్మికవర్గ ప్రయోజనాల పరిరక్షణలో తామే ఛాంపియన్‌లమని చెప్పుకునే నాయకత్వం – సందర్భానికి తగినట్లుగా వ్యవహరించేందుకు, ప్రభుత్వ, పాలకుల, పాలక వర్గాల మోసపూరితమైన కార్మిక వ్యతిరేక వ్యూహాలను సమర్ధవంతంగా ప్రతిఘటించి, ఓడించేందుకు, కార్మికవర్గ మౌలిక, ప్రాధమిక హక్కులను కాపాడేందుకు ఏ విధమైన వ్యూహాన్నీ రూపొందించుకోలేకపోయింది. దానికి భిన్నంగా, నెహ్రూ యొక్క సామ్యవాద, బడాయి, ప్రగతిశీల మాటలను, సోవియట్ యూనియన్‌ను అక్కడి పంచవర్ష ప్రణాళికలను ఆయన కీర్తించటాన్ని, మిశ్రమ ఆర్థిక వ్యవస్థగా పేర్కొనబడే ఆయన విధానాలచే చుట్టముట్టబడ్డారనేది స్పష్టమౌతోంది. అలా కాకుంటే, ఏఐటియుసి ప్రధాన కార్యదర్శి ఎస్ఏ డాంగే, మరియు ఇతర నాయకులు – 'రెండు స్థంభాల విధానం' (టు పిల్లర్ పాలసీ) అనగా – "పంచవర్ష ప్రణాళికలోని ముఖ్యమైన అంశాలను అమలుపరచటం ద్వారా జాతీయాదాయ అభివృద్ధి కొరకు, ఆర్థిక వ్యవస్థను బలీయం చేసేందుకు ప్రభుత్వంతో సహకరించటం. అదే సమయంలో ఈ ఆర్థికవ్యవస్థ పరిధిలోనే కార్మికవర్గ ప్రయోజనాలను పరిరక్షించటం" అనే రెండు కర్తవ్యాల విధానాన్ని అనుసరించి వుండేవారు కాదు. నిఖార్సయిన, సాధారణమైన వర్గ సంకర విధానం తప్ప ఇది మరోటికాదు. ఇంతేగాక, ఏఐటియుసి నాయకత్వం కార్మిక సంఘ ప్రజాస్వామ్యాన్ని తక్కువ అంచనావేసి నిరంకుశంగా మారిపోయింది. ఏఐటియుసి నాయకత్వంలోని సంఘాలు కూడా ప్రభుత్వంతో, యాజమాన్యంతో రాజీపడే వర్గ సంకర విధానాలతో తమ కార్యకలాపాలను సాగించటం ప్రారంభించాయి. ఏఐటియుసి నాయకులు, ప్రభుత్వానికి చెందిన వివిధ కమిటీలు, కమీషన్‌లలో సభ్యులుగా నియమించబడటం ద్వారా కార్మికవర్గ ప్రయోజనాలకు ప్రమాదకరమైన అవమానకరమైన పాత్ర నిర్వహించటం ప్రారంభించారు. ఆవిధంగా కార్మికుల వర్గ రాజకీయాలను, వర్గ దృక్పధాన్ని ఎత్తిపట్టవలసిన కేంద్ర కార్మికసంఘ నాయకత్వం భారతదేశంలో కార్మికుల, కార్మికవర్గ ఉద్యమాన్ని ఐక్యంచేసి, బలీయంచేసే తన వర్గ పాత్రను, వర్గ కర్తవ్యాన్ని క్రమక్రమంగా రద్దుచేసుకుంటూ వచ్చింది.

మరోవైపున ఆర్థిక సంక్షోభం తీవ్రమౌతూ "ప్రజాస్వామ్య యుతంగా" ఎన్నికైన ప్రభుత్వాలు దుర్భరమౌతున్న కార్మికుల

జీవితాలకు, జీవన పరిస్థితులకు ఎలాంటి ఉపశమనం కలిగించని పరిస్థితిలో వున్నారు.

తిరిగి, ఏఐటియుసి చీలిపోయి, 1970లో సిఐటియు ఏర్పడటం – కార్మికవర్గ ఐక్యతలో మరో దెబ్బ. చారిత్రక అవసరంగా నూతన కార్మిక సంఘాన్ని ఏర్పాటుచేసి, ప్రజాస్వామ్య యుతమైన కార్మిక సంఘ కేంద్రం వెనుక భారతదేశంలో సమరశీల కార్మికవర్గాన్ని సమీకరించాలని సిఐటియు ఏర్పాటు సందర్భంగా ప్రకటించారు.

1974లో అఖిల భారత రైల్వే సమ్మె బ్రద్దలవటానికి నేపథ్యంగా వున్న భారతదేశంలోని సాధారణ పరిస్థితి ఇది కాగా, సమ్మె తలెత్తటానికి దోవతీసిన ప్రత్యేక పరిస్థితులు కూడా ముఖ్యంగా పేర్కొనదగినవి.

భారత ప్రభుత్వం 'పారిశ్రామిక శాంతి'గా చెప్పబడేదానిని పరిరక్షించే పేరున, అవాంఛనీయ, ప్రమాదకర వివాదాలను తప్పించే పేరున – ఒక్కో పరిశ్రమలో యాజమాన్యంతో బేరసారాలాడే కార్మిక ప్రతినిధులుగా "గుర్తింపు పొందిన ట్రేడ్ యూనియన్" విధానాన్ని అనుసరిస్తోంది. "గుర్తింపు యూనియన్" విధానానికి అన్ని కేంద్ర కార్మిక సంఘాలు, సమాఖ్యలు లోబడిపోయాయి. దీని ద్వారా తమ నిరంకుశ నాయకత్వ శక్తితో యూనియన్లను కొనసాగించటానికి, కార్మిక సంఘాల పరిగణనలోకి చట్టబద్ధంగా ప్రవేశించకుండా ఇతర యూనియన్లను తప్పించటానికి అవకాశాలు ఏర్పడ్డాయి. దీనితో ఏఐటియుసి, సిఐటియులతో సహా అన్ని కార్మికసంఘ కేంద్రాలు, ఏమైనాసరే, గుర్తింపును పొందటమే ధ్యేయంగా, వారి ఓట్లను పొందటం కోసం పరిశ్రమలో పనిచేసే ఓటర్లయిన కార్మిక సభ్యులను, ప్రాంతీయ, కుల, మత మరియు ఇతర అస్థిత్వ ప్రాతిపదికన చీల్చేందుకు సైతం వెనుకాడలేదు. ఒక పరిశ్రమలో ఓటర్లయిన కార్మికులను పెంచుకునేందుకు మరింతగా, మరింతగా వారికి సదుపాయాలు, ప్రయోజనాలు కల్పించేందుకు పోటీపడటానికి బదులుగా, ఇతర సంఘాలను వెనక్కుగొట్టడానికి, యాజమాన్యాలతో ప్రభుత్వాలతో రాజీపడటం ద్వారా ప్రత్యర్థి కార్మిక సంఘ నాయకత్వంలో సాగుతున్న న్యాయమైన, అవసరమైన ఆందోళనలను ఓడించేంత దూరం వెళ్ళాయి. ఆవిధంగా కార్మికవర్గం నడుమ ఐక్యతకు మరింతగా విఘాతం కలిగిస్తూ, దుర్మార్గమైన దోపిడీ పారిశ్రామిక యాజమాన్యాలకు, ప్రభుత్వాలకు వ్యతిరేకంగా పోరాడేదానికన్నా, ఒకే పరిశ్రమలో పనిచేస్తున్న కార్మికులను శాశ్వత శత్రువులుగా మలచాయి. ఈ పారిశ్రామిక శాంతి విధానంలోని "గుర్తింపు కార్మికసంఘ"మనేది కార్మికులను, వారి ఐక్యతను దెబ్బతీసే సాధనంగానేకాక, పాదార్థిక సౌకర్యాలు కల్పించటం ద్వారా ఆయా గుర్తింపు యూనియన్ నాయకత్వాలను సైతం లొంగదీసుకోవటానికి కూడా వినియోగించారు.

అఖిల భారత రైల్వేమెన్స్ ఫెడరేషన్ (ఏఐఆర్ఎఫ్), నేషనల్ ఫెడరేషన్ ఆఫ్ ఇండియన్ రైల్వేమెన్ (ఎన్ఎఫ్ఐఆర్)లనే రెండు రైల్వే యూనియన్లను రైల్వేబోర్డు గుర్తింపు సంఘాలుగా గుర్తించింది. ఈ రెండు యూనియన్లు రైల్వే కార్మికుల హక్కుల కోసం పోరాటం సాగించాల్సి వుంది.

ప్రభుత్వ పర్యవేక్షణలో రైల్వే కార్మికులకు ఆచరణలో యాజమాన్య సంస్థ–రైల్వేబోర్డు. ఈ బోర్డు యొక్క నిరంకుశ నిర్వహణ, రెండు గుర్తింపు పొందిన యూనియన్ల నాయకులను పాదార్థిక సౌకర్యాల ప్రలోభాలతో లొంగదీసుకుంది. వారికి రైల్వేబోర్డుతోనున్న సాన్నిహిత్యంతో ఇది సాధ్యమైంది. కార్మికులను 'క్రమశిక్షణాయుతంగా' వుంచటానికి సహకరించుకుంటూ, కలిసిమెలిసి పనిచేయాలని వారిని లోబరచుకుంది. గుర్తింపు పొందిన రైల్వే యూనియన్ల నాయకత్వాలను–కార్మికుల సమరశీల స్వతంత్ర కార్యకలాపాలను అదుపు చేయటానికి, అణచటానికి అది వినియోగించింది. కార్మిక సంఘాలు కూడా నిరంకుశ నిర్మాణాలుగా తయారై సాధారణ కార్మిక శ్రేణుల నుండి దూరమయ్యాయి.

1960లలో రైల్వే కార్మికులలో తక్కువ వేతనాలు, గడ్డు పని పరిస్థితులు, ఎక్కువ పనిగంటలతో అశాంతి పెరిగిపోయింది. రైల్వే బోర్డు దీనిపై సానుకూలంగా స్పందించకపోవటం, రెండు గుర్తింపు పొందిన యూనియన్లు కార్మికుల నుండి దూరమవటం, వారి అశక్తత, కార్మికుల నడుమ ఒక విధమైన నిరాశా నిస్పృహలకు దోవతీశాయి. ఈ పరిస్థితులలో వారి ప్రయోజనాల కొరకు, 'లోకో – రన్నింగ్ స్టాఫ్ అసోసియేషన్' వంటి స్వతంత్ర విభాగ ప్రాతిపదికన సంఘాల ఏర్పాటుకు, ఒకవిధమైన సమిష్టి, స్వతంత్ర కార్యక్రమానికి దోవతీసింది. ఈ విభాగాల కార్మిక సంఘాలు 1960, 1967, 1968, 1970లలో గుర్తింపు యూనియన్ల జోక్యమేమీ లేకుండానే అనేక పారిశ్రామిక కార్యక్రమాలను నిర్వహించాయి. ఈ పరిణామాలు – కార్మికవర్గ సమరశీలతకు, రైల్వే కార్మికుల నడుమ వర్గ చైతన్య ప్రాథమిక లక్షణాలకు స్పష్టమైన సూచికలుగా వుండి, 1974 మే నాటి అఖిల భారత రైల్వే కార్మికుల సమ్మె వైపుగా నడిపించాయి.

1973 ఆగస్టులో "వర్క్ టు రూల్", "వర్క్ టు డిజిగ్నేషన్", "సామూహిక శలవు" మొదలైన రూపాల్లో అనేక పోరాటాలు సాగించిన అనంతరం, ప్రభుత్వం లొంగి వచ్చి తమ సంఘ జెఏసితో చర్చలు జరిపేందుకు 'లోకో రన్నింగ్ స్టాఫ్ అసోసియేషన్' ప్రభుత్వాన్ని రప్పించగలిగింది. ఇది ఒక గుర్తింపు సంఘం కాకపోయినప్పటికీ, ఏఐఎఫ్ఆర్, ఎన్ఎఫ్ఐఆర్ రెండు సంఘాలు కూడా సంప్రదింపులను వ్యతిరేకిస్తున్నప్పటికీ, లోకో సిబ్బందితో చర్చలను, సమావేశాలను నిరోధిస్తున్నప్పటికీ – వారు తమ అపరిష్కృత దీర్ఘకాలిక డిమాండ్ అయిన పని గంటలను 14 నుండి 10 గంటలకు తగ్గించుకోవటమనే ఒక ఒప్పందానికి రావటం ద్వారా విజయం సాధించారు. రైల్వే కార్మికులపై రైల్వే బోర్డు విధించిన 'బ్రేక్ ఇన్ సర్వీస్' అనే శిక్షను మాఫీ చేయాల్సి

వుంది. రైల్వే కార్మికుల సంఘం ప్రతినిధిగా గుర్తింపు పొందిన యూనియన్ ఒక్కటి మాత్రమే సంప్రదింపులు జరుపుతుందనే ప్రతిష్టంభనను బ్రద్దలు చేశారు. స్వతంత్ర యూనియన్ యొక్క ఈ విజయం 1974లో ఒక ప్రముఖమైన పాత్ర నిర్వహించింది. ఎందువల్లనంటే, యాజమాన్యపు కక్ష సాధింపు బెదిరింపులకు వ్యతిరేకంగా ఐక్య ఆందోళన మాత్రమే భద్రతను కలిగించగలదని, తమ పోరాటాలలో ముందుకెళ్ళే అవకాశాలను మెరుగు పరుస్తుందని కార్మికులు గుర్తించ గలిగారు.

ఈ మధ్యలో 1973 అక్టోబర్‌లో ఏఐఆర్ఎఫ్ సదస్సులో, ఏఐఆర్ఎఫ్ అధ్యక్షునిగా జార్జి ఫెర్నాండెజ్‌ను ఎన్నుకున్నారు. ఈ సదస్సులో - రైల్వే కార్మికులకు సంబంధించిన యూనియన్లన్నింటితో, కేంద్ర కార్మికసంఘాలు అన్నింటితో కలిసి ఒక సదస్సు నిర్వహించాలని, రైల్వే కార్మికుల డిమాండ్స్ నెరవేర్చుకునేందుకు, రైల్వే సమ్మె విజయం సాధించేందుకు కార్యాచరణ సమన్వయ కమిటిని ఏర్పరచుకోవాలని తీర్మానించారు. 'రైల్వే కార్మికుల పోరాట జాతీయ సమన్వయ కమిటి' (ఎన్‌సిసిఆర్ఎస్)ను ఏర్పరచి, అన్ని రైల్వే యూనియన్లను, కేంద్ర కార్మిక సంఘాలను రాజకీయ పార్టీలన్నింటినీ కలిపి, 1974 మే 8న నుండి ప్రారంభమయ్యే సమ్మెకు సన్నద్ధం చేశారు.

శ్రామిక అనుకూలమైనదిగా చెప్పుకునే ప్రభుత్వం, వేతన పెంపు, బోనస్ చెల్లింపు, క్యాజువల్ కార్మికుల క్రమబద్ధీకరణ మొదలైన కార్మికుల డిమాండ్లపై తన మొండి వైఖరితో, సమ్మెను అణచివేయటానికే నిశ్చయించుకుంది.

సంప్రదింపులు జరుగుతుండగానే, ప్రభుత్వం ఏఐఆర్ఎఫ్ అధ్యక్షుడు, ఎన్‌సిసిఆర్ఎస్‌కు చెందిన సంప్రదింపుల కమిటీలో ముఖ్యుడు అయిన జార్జి ఫెర్నాండెజ్‌ను అరెస్టు చేసింది. దేశవ్యాపితంగా వేలాదిమంది రైల్వే కార్మికులను అరెస్టు చేశారు. 'డిఫెన్స్ ఆఫ్ ఇండియా' క్రూర నిబంధనలు, ఆంతరంగిక భద్రతా నిర్వహణ (ఎంఐఎస్ఏ-మీసా) చట్టం వంటి వాటిని కార్మికులపై ప్రయోగించారు. ప్రభుత్వం తన అణచివేత యంత్రాంగాన్ని, ప్రసార మాధ్యమాలను సమ్మెను అణచటానికి వినియోగించింది. పోలీసులు, భద్రతా బలగాలు, సైన్యం, నావికా సేనలను రప్పించి, సమ్మెను విచ్ఛిన్నం చేయాలని చూశారు. వాస్తవికంగా ప్రభుత్వం, సమ్మె చేస్తున్న రైల్వే కార్మికులకు వ్యతిరేకంగా ఒక యుద్ధాన్నే సాగించింది. సమ్మె ఆందోళనాకారులపై, వారి కుటుంబాలపై ప్రభుత్వం క్రూరమైన విధానాలను చేపట్టింది.

రైల్వే కాలనీలన్నీ బిఎస్ఎఫ్, సిఆర్‌పిఎఫ్, పిఏసి వంటి పోలీసు బలగాలతో దిగ్బంధించబడ్డాయి. రైల్వే కాలనీలన్నింటికీ నీరు, విద్యుత్ సరఫరాలను నిలిపివేశారు. ఇండ్ల వద్ద రైల్వే కార్మికులు అరెస్టుగాకుండా తప్పించుకుంటే, పోలీసులు ఆయా కార్మిక కుటుంబాలలోని మహిళలను, వారి భార్యాపిల్లలను చిత్రహింసల పాల్జేశారు. అర్ధరాత్రుళ్ళు వారి ఇళ్ళపై దాడులు చేసి, వారిని వారి ఇళ్ళ నుండి తోసిపడేశారు; తిట్లు, శాపనార్ధాలు ప్రయోగించారు. పోలీసుల వత్తిడి కల్పించిన భయోత్పాతంతో కొందరు కార్మికులు తిరిగి పనిలోకి వెళ్ళిన ఘటనలు కూడా ఉన్నాయి. లోకో సిబ్బంది సమ్మె ఉధృతంగా సాగుతున్న కాలంలో, తమ క్యాబిన్లలో బందీలుగా వున్న రైలు డ్రైవర్లు కూడా సమ్మెలో చేరారు. దేశవ్యాపితంగా రైల్వే కార్మికులపై ఇందిరాగాంధీ హయాంలో కల్పించిన ఈ భయోత్పాతం-దీని కొనసాగింపుగా అత్యయిక పరిస్థితి కాలంలో మరింత విశాల మోతాదులో నిర్బంధ విధానాలను అనుసరించటానికి ఒక ముందస్తు ప్రయోగంగా ఉపయోగపడింది.

మరోవైపున, రైల్వే సమ్మెకు సారధ్యం వహిస్తున్న నాయకత్వాన్ని, సమ్మెకు మద్దతునిస్తున్న విపక్ష పార్టీలను బెదిరించి, లొంగదీసుకునేందుకు ప్రభుత్వం రైల్వే సమ్మెను 'రాజకీయపరమైన సమ్మె'గా ఆరోపించింది. సమ్మెను రాజకీయ పరమైందిగా పేర్కొనటం ద్వారా, ఇందిరాగాంధీ ప్రభుత్వం సమ్మెలంటేనే దేశ వ్యతిరేకమైనవిగా ఆరోపించింది. ఆవిధమైన బెదిరించి లొగదీసుకునే ఎత్తుగడలతో, సమ్మెపై తాను ప్రయోగించిన అణచివేత పద్ధతులను సమర్ధించుకుంటూ, సమ్మెను విఫలం చేయటానికి నిర్ణయించుకుంది.

కమ్యూనిస్టు, సోషలిస్టు పార్టీలతో సహా విపక్ష రాజకీయ పార్టీలన్నీ ప్రభుత్వ దుర్మార్గ ఆరోపణలను ఎదుర్కోవటానికి బదులుగా, ఆవిధమైన దుర్మార్గ ఆరోపణలకు బెదిరిపోయి, లొంగిపోయాయి. ఎన్‌సిసిఆర్ఎస్ కార్యాచరణ కమిటీతోపాటు ఈ పార్టీలన్నీ పదేపదే ఇలా పేర్కొంటూ ప్రకటనలు చేశాయి. "…. రైల్వే కార్మికుల న్యాయమైన, సమంజసమైన డిమాండ్లను సాధించుకోవటం మినహా ఈ సమ్మె చేయటం వెనుక మాకు ఇంకేవిధమైన ఇతర ఉద్దేశ్యము లేదు". ఈ విధమైన అసమగ్రతలు, రాజకీయ అవగాహనలోని కొరవలు, పార్లమెంటరీ రాజకీయ పార్టీలుగా ఉన్న కారణంగా వారిపై అమానవీయ, కార్మిక వ్యతిరేక ప్రభుత్వ క్రూర అణచివేతలకు వ్యతిరేకంగా సమ్మెను తీవ్రతరం చేయటానికి సిద్ధం కాలేదు; సిపిఐ, సిపిఎం సోషలిస్టు పార్టీలు - సుదీర్ఘకాలం సమ్మెను కొనసాగించి, యావత్ కార్మిక వర్గాన్ని దేశవ్యాపిత సమ్మె రూపంలో సమైక్య కార్యాచరణ చేపట్టటానికంటే తక్షణ సంప్రదింపుల ద్వారా ఒక ఒప్పందానికి వచ్చేందుకు అత్యంత ఆసక్తి కనబరచాయి. ఈ రకమైన కార్యాచరణను అతివాద దుస్సాహసికవాదంగా భావిస్తూ దానిని ఆలోచించటానికే భయపడిపోయాయి.

అన్ని ఇతర పరిశ్రమలలోని కార్మికులను మే 15న దేశవ్యాపితంగా ఒక్కరోజు సమ్మె చేయమని పిలుపునిచ్చి వారు చేతులు దులుపుకున్నారు. రైల్వే సమ్మెకు సంఘీభావంగా నిర్వహించిన ఒక్కరోజు సమ్మెను చాలా గొప్పదిగా కీర్తించారు.

ప్రభుత్వ అణచివేత చర్యలను వారు ప్రధానంగా పేర్కొంటూ, సమ్మెను ముగించవలసిందిగా గతంలోనే ప్రభుత్వం

ప్రతిపాదించిన విధంగా ప్రభుత్వంతో సంప్రదింపులు జరపటమే మేలనేవిధంగా సూచించారు.

ఈవిధంగా తక్షణ ప్రయోజనాలేమీ పొందకుండానే సమ్మె అణచివేయబడింది. కార్మికుల యజమాని అయిన భారత ప్రభుత్వం ద్వారా ఒక్కగానొక్క రాయితీ కూడా పొందకుండానే కార్మికులంతా తిరిగి విధులలోకి వెళ్ళవలసి వచ్చింది.

మరోవైపున రైల్వేబోర్డు సమ్మెలో పాల్గొన్నందుకుగానూ, కార్మికులపై కక్షసాధింపు చర్యలకు పాల్పడింది.

- ❖ దాదాపు 10 లక్షల మంది శాశ్వత కార్మికులకు 'బ్రేక్ ఇన్ సర్వీస్' వర్తింపజేయటం ద్వారా వారంతా కొత్తగా విధుల్లో చేరిన వారయ్యారు.
- ❖ దాదాపు 30 వేలమంది శాశ్వత కార్మికులను, పూర్తిగా తొలగించటమో లేదా తాత్కాలికంగా తొలగించటమో జరిగింది.
- ❖ 50 వేల మంది క్యాజువల్, బదిలీ కార్మికులను వారిలో అత్యధికులు 5 నుండి 20 సం॥లుగా పనిచేస్తున్నప్పటికీ తిరిగి పనుల్లోకి తీసుకోలేదు.
- ❖ 20 వేలమందికి పైగా కార్మికులు డిఐఆర్ క్రింద నేరారోపణలపై విచారణ నెదుర్కొన్నారు. ఈ కార్మికులకు సమ్మరి ట్రయల్స్ (3 సం॥ల వరకు అత్యధికంగా శిక్ష విధించటానికి ఉద్దేశించబడిన నేర విచారణలు)జరిపి శిక్షించాలని ప్రభుత్వం కోరింది.
- ❖ అనేకమంది కార్మికులను ఒక యూనిట్ నుండి మరొక చోటికి, ఒక డివిజన్ నుండి మరో డివిజన్‌కు బదిలీ చేశారు.
- ❖ అసంఖ్యాకమైన రైల్వే కార్మికుల ఉద్యోగ స్థాయిని తగ్గించారు; అనేకమందిని ముందస్తు బలవంతపు పదవీ విరమణకు గురిచేశారు.
- ❖ కార్మికులను అణచివేయటానికి, వేధించటానికి పని పరిస్థితులలో ఏకపక్షంగా మార్పులను ప్రవేశపెట్టారు.

అయితే, భారత కార్మిక చరిత్ర విషయంగా చెప్పుకుంటే, ఈ సమ్మె గొప్ప విజయం సాధించింది. భారతదేశం లాంటి పెద్ద దేశం లోని, భౌగోళికంగా చెల్లాచెదురుగానున్న పరిశ్రమల లోని కార్మికులతో ఈ సమ్మె దేశ వ్యాపితంగా సమన్వయం చేసుకోగలిగింది. తమకు వ్యతిరేకంగా యావత్ రాజ్య అణచివేత యంత్రాంగం మోహరించినప్పటికీ, రైల్వే కార్మికులు ధైర్యసాహసాలతో, సమరశీలమైన గొప్ప పోరాటం చేశారు. ఉద్యోగ భద్రత అనేది అత్యంత బలహీనంగా వుండే తాత్కాలిక, క్యాజువల్ కార్మికులు కూడా, ఇతరులతోపాటు సమ్మెలోకి దూకారు. తమ స్వీయ ప్రయోజనాలకు చైతన్యయుతులైన ప్రతినిధులుగా వారు వ్యవహరించారు.

కార్మికులకు ఇతర సెక్షన్ల ప్రజానీకం నడుమ సంఘీభావం చెప్పుకోదగిన విధంగా వ్యక్తమైంది. సువిశాల భారతదేశ వ్యాపితంగా విస్తరించిన పరిశ్రమలలో కార్మికుల నడుమ వృత్తిపరమైన, సాంస్కృతికపరమైన విభజనలు వున్నప్పటికీ, సంఘీభావ ప్రభావాన్ని కార్మికులు సాధించారు. ఇతర పరిశ్రమల సేవారంగాల కార్మికులు, రైల్వే కార్మికుల సమ్మెకు వెనువెంటనే సంఘీభావం తెలిపారు.

రైల్వే సమ్మె తదుపరి, ప్రభుత్వం– పోలీసుశాఖ సహకారం తీసుకొని అనేకమంది పారిశ్రామిక అధిపతులు కఠినమైన విధానాలను చేపట్టారు. రైల్వే సమ్మె అనేది సంఘం చేపట్టిన కార్యక్రమం; దీనికి ఎలాంటి రాజకీయ ఉద్దేశ్యం లేదని జార్జి ఫెర్నాండెజ్, డాంగేలు నిరంతరాయంగా ప్రకటిస్తూ వస్తున్నప్పటికీ, ఈ సమ్మె దానికున్న వర్గ స్వభావంరీత్యా, అధికారంలోని పార్లమెంటరీ 'ప్రజాస్వామ్యం' కార్మిక, శ్రామికుల ప్రాతినిధ్య ప్రజాస్వామ్యంగా లేదనే అంశాన్ని వెల్లడి చేసింది. పాలకులు బడా పెట్టుబడిదారీ, బడా భూస్వామ్య పాలకవర్గాల ప్రతినిధులని, ఈ సమ్మె వెల్లడి చేసింది. పార్లమెంటరీ విపక్ష రాజకీయపార్టీల డొల్లతనాన్ని, వారి 'విద్వత్ చర్చల' నిరర్థకతను లేదా కార్మికవర్గ ప్రయోజనాల పరిరక్షణ విషయం కొచ్చేసరికి, వారి సంక్షేమానికి సేవ చేయటం దగ్గరకొచ్చేసరికి 'అవిశ్వాస తీర్మానం' వంటి వారి నిరసన రూపాలను గురించి ఈ సమ్మె వెల్లడి చేసింది. కార్మికవర్గానికి తమ స్వీయ వర్గ రాజకీయాల అవసరం సమస్యను, దోపిడీ చేస్తోన్న పాలకవర్గాలకు, పాలక ప్రభుత్వాలకు వ్యతిరేకంగా పోరాడేందుకు, అంతిమంగా ఇతర శ్రమజీవుల విభాగాలతో కలిపి తమ స్వీయ ప్రభుత్వాన్ని స్థాపించే అవసరాన్ని – ఈ సమ్మె లేవనెత్తింది.

కార్మికరంగంలో, కార్మికవర్గం యాజమాన్యాలతో, ప్రభుత్వంతో పోరాటం సాగిస్తూనే, కార్మిక సంఘాల నిరంకుశాధికార కార్మిక సంఘ నాయకత్వానికి వ్యతిరేకంగా నిర్ణయాత్మకంగా పోరాడి, సంఘాలలో కార్మికసంఘ ప్రజాస్వామ్యాన్ని సాధించుకోవాలి. కార్మికుల నడుమ కార్మికవర్గం నడుమ ఐక్యతను, సమస్యల ప్రాతిపదికపై ఐక్య కార్యాచరణలు, పోరాటాలు, ఆందోళనల ద్వారా మాత్రమే సాధించగలమని ఈ సమ్మె స్పష్టంగా సూచించింది. సమరశీలత, కార్మికవర్గ చైతన్యాలను, కార్మిక ప్రయోజనాలే పరమావధిగా కార్మికుల, కార్మికవర్గం నడుమ పెంపొందించింది.

1974 నాటి రైల్వే కార్మికుల చారిత్రాత్మక సమ్మె నుండి తీసుకోవలసిన గుణపాఠాలు ఇవి :

1974 నాటి అఖిల భారత రైల్వే కార్మికుల సమ్మెను గురించిన సమగ్రమైన సమీక్ష కాదిది అయితే ఈ సమ్మె నుండి తీసుకున్న గుణపాఠాల సారం ఎన్‌సిసిఆర్ఎస్ ప్రతినబూనిన విధంగా చేసిన తీర్మానంలోని ఈ కర్తవ్యాన్ని స్వీకరించాల్సి వుంది. "…. ఉద్యమానికి నాయకత్వం వహించేందుకు దాని శక్తిలోపు ఏమైనా చేయగలగటం, పోరాడేందుకు దేశంలో కార్మికవర్గ, శ్రామిక ప్రజానీకంల నడుమ ఐక్యతను నెలకొల్పటం, ఈ

పరిశీలనలపై ఆధారపడిన విభజనలన్నింటినీ మరో మాటల్లో చెప్పాలంటే.... 'కార్మికులను ఒక వర్గంగా సంఘటితం చేయటం' అనే కర్తవ్యం, కార్మిక వర్గాన్ని ఒక వర్గంగా సమీకరించి బూర్జువావర్గ ఆధిపత్యాన్ని కూలద్రోయటం, కార్మికవర్గ రాజకీయాధికారాన్ని సాధించడం అనేవి కమ్యూనిస్టు పార్టీ ప్రణాళికలో పేర్కొన్నవాటిని సాధించాలి".

50 సం॥లు గడిచిన తర్వాత కూడా, ఈ కర్తవ్యాన్ని చేబూని, దానిని నెరవేర్చేందుకు ఆచరణలో నిజాయితీ గల ప్రయత్నమేదీ జరగలేదు. సాధారణ మార్క్సిస్టు – లెనినిస్టు సూత్రాలను వల్లెవేయటమో లేదా బడాయి నినాదాలను జపిస్తూ వుండటమో కార్మికవర్గాన్ని ఒక వర్గంగా సంఘటితం చేసేందుకు లేదా వర్గ చైతన్యం పెంపొందించేందుకు తోడ్పడేవి కావు; నిజాయితీతో కూడిన ప్రయత్నం చేయనంత వరకు ఇది సాధ్యం కాదు. సర్వజ్ఞులుగా కపటంగా నటించకుండా, మార్క్సిజం – లెనినిజం సూత్రాలను నిర్దిష్ట భారత పరిస్థితులకు, వాస్తవ స్థితిగతులకు అన్వయించకుండా, రాజకీయ అధికారాన్ని సాధించే ఈ కర్తవ్యం నిర్వహించటం సాధ్యంకాదు.

(2024 మే 'క్లాస్‌స్ట్రగుల్' నుండి అనువాదం)

* * * * *